

verschijnen in vakbuletin voor harpisten
jaargang 22 nr 5 zomer 2009

MARCY-ANNE - HARP

CONCERTGEBOUW AMSTERDAM 11 JUNI

LEERORKEST.NL

ZUIDOOST
NERGENS
ANDERS

Klassieke muzieklessen op basisscholen in de Bijlmer? Marco de Souza, directeur van Muziekcentrum Zuidoost, werd veelvuldig voor gek verklaard toen hij met dit plan kwam. Maar inmiddels staan de scholen in de rij om deel te nemen aan het door hem opgezette project 'Het Leerorkest'. Andrea Voets, harpstudente aan het Amsterdams Conservatorium, vond dat de harp niet mocht ontbreken. Door haar zijn er inmiddels 17 harpen aangeschaft.

TEKST: REMY VAN KESTEREN

HARPEN IN HET LEERORKEST SNARENTREKKEN IN DE BIJLMER

Vorig jaar zag tweedejaars harpstudente Andrea Voets in het inmiddels 'oude' conservatorium op de van Baerlenstraat in Amsterdam een briefje hangen. Er werden docenten gezocht voor muzieklessen in een nieuw project in zuidoost voor tal van instrumenten. Maar geen harp en Andrea wilde toch wel echt meedoen. Ze besloot meteen te bellen en de organisatie vond het een uitstekend idee om harp als instrument toe te voegen. Wat is een orkest zonder harp! Het enige probleem was geld, maar door de brede basis aan sponsors bleek dit snel geregeld.

Andrea geeft inmiddels les aan twee scholen en is vol lof over het Leerorkest. "Het is zo mooi dat deze kinderen zo'n kans krijgen. Vier jaar lang, van groep 5 t/m groep 8 krijgen ze elke week een uur les. Daarnaast spelen ze samen in een orkest, geleid door een professionele dirigent. Mij maakt het helemaal niet uit welk instrument ze spelen, als ze maar spelen! De ouders daar kunnen geen muziekles betalen en al zouden ze dat wel kunnen; de kinderen daar hebben *zouden gaan trommelen*" van de meeste instrumenten nog nooit gehoord. Ze weten er helemaal niets van. Dat is een heel gek idee, maar ook heel mooi; ze zijn volledig verlost van alle voordelen over elk instrument. Met ideeën dat de harp voor meisjes zou zijn, zijn zij nooit lastiggevallen. Er komen dan ook veel jongens op af. Of je ziet ineens een groep meisjes druk in de weer met hun tuba's! In het begin dacht ook iedereen dat

al die Afrikanen wel zouden willen trommelen, maar juist de viool-, hobo- en celloklas zaten snel vol."

Het is natuurlijk lastig om kinderen zonder enige ervaring met klassieke muziek les te geven. "Je komt heel moeilijk op een niveau. Een noot in het goede ritme is al knap lastig. En het lesgeven is sowieso al behoorlijk ingewikkeld. In een groep zitten soms wel 8 drukke kinderen, die je tegelijk les moet geven! Dan is het lastig controle houden en soms moet ik ook heel kwaad worden, want ze testen je natuurlijk regelmatig uit."

Andrea gaat wekelijks naar twee scholen in de Bijlmer om harples te geven. "Het idee is dat ze vanaf volgend jaar de instrumenten ook mee naar huis mogen nemen om te studeren, maar daar ben ik nog een beetje huiverig voor. De kinderen wonen vaak met zeer grote families in een klein flatje. Het is meer regel dan uitzondering dat zij 5 broers en 7 zussen hebben. Ze kijken mij ook heel vreemd aan als ik zeg maar 1 zus te hebben. Maar goed, dan kan je natuurlijk niet echt verwachten dat iedereen in huis even goed op het instrument past en al helemaal niet dat er regelmatig gestemd wordt. Daarbij heb ik nog nooit ouders van de kinderen gezien. Het is lastig studeren als je ouders er misschien niet achter staan en het eerder een last vinden wanneer het kind aan het spelen is. Maar uiteindelijk is het naar huis meenemen van

het instrument wel essentieel om grotere stappen vooruit te kunnen doen.”

De keuze voor een instrument moeten de kinderen snel maken. Per instrument krijgen ze een proefles van 20 minuten. Het is een lastige keuze, zeker omdat het je instrument voor 4 jaar bepaald. “Ik kreeg soms 15

kinderen en had dan maar 7 harpen. Dan ben je er eigenlijk vooral mee bezig dat ze de instrumenten niet slopen. Maar het speciale aan dit project vind ik vooral dat de kinderen de mogelijkheid hebben om al die verschillende, idiote instrumenten te kiezen. Fagot, hobo, hoorn, trombone. Al die instrumenten zijn hier gelijkwaardig. Dat zie je nergens! Gitaar en piano zijn er overigens niet; die zitten immers ook niet in een orkest.”

Maar wat is nou precies de insteek van het Leerorkest? Gaat het om de (klassieke) muziek, het culturele en kunstzinnige aspect? Of dient het orkest meer een sociaal, maatschappelijk doel? Andrea: “Je mag er niet vanuit gaan dat ze technisch gezien veel bereiken. Je bent al blij als ze iets goed doen. Het gaat er vooral om dat ze het naar hun zin hebben, naar elkaar leren luisteren en samenwerken. Het is gewoon ontzettend leuk en leerzaam om samen muziek te maken. Je moet ze niet tot noten lezen dwingen, of op techniek hameren. Dan verliezen ze hun concentratie en gaan ze praten, rondlopen, moeten ze continu naar de WC en als je dat dan verbied kijkt ze je met een heel pijnlijk gezicht aan. Lastig om mee om te gaan, zeker omdat ik geen schoolmuziek heb gedaan. Wat me wel erg opvalt is dat de kinderen in de Bijlmer niet lastiger zijn dan kinderen op ‘witte scholen’: die vind ik in het algemeen eigenlijk veel brutaler. De allochtoonse kinderen krijgen vaak toch een strengere opvoeding. De leerkrachten zijn ook strenger. En dat moet ook, want als je de orde verliest is het niet grappig. Als je gaat schreeuwen ben je verloren.”

De grote droom van Marco de Souza om alle kinderen

Andrea met 2 leerlingen uit het leerorkest

de kans geven om een instrument te bespelen en vooral om samen te spelen in een groot orkest, lijkt meer en meer te lukken. “Muziek maakt gelukkig,” stelt De Souza en dat is aan de kinderen goed te zien. Op internet is een filmpje van het eerste optreden te bekijken; grote trots op de gezichten, vol overgave spelend en stralend na afloop.

Volgens de directeur zou muziekonderwijs zo gewoon moeten zijn als taal en rekenen, want buiten het plezier dat muziek brengt maakt het slim en sociaal.

Inmiddels zijn er al vier orkesten, elk 125 kinderen sterk, die 11 juni hun debuut maken in het Concertgebouw in Amsterdam. In de toekomst wil de organisatie het aantal orkesten nog veel verder uitbreiden. Andrea: “We zijn nu ook bezig met leerplannen opzetten, het opschrijven hoe je zo’n les goed laat verlopen. Want hoe doe je dat, aan 8 kinderen tegelijk lesgeven? En verder dus het werven van fondsen, want het is een zeer kostbaar initiatief. Daarbij bouwt de Stichting Leerorkest aan een fonds om kinderen na vier jaar Leerorkest een vervolgopleiding te kunnen bieden, op het muziekcentrum of wie weet: het Conservatorium!”

